

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krome. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naložnina se pošilja upravnštvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petič-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Jasnosti zahtevamo!

I.

Ministerski predsednik baron Beck niti z mezincem ne gane, da bi spravil razprave v baš zasedajočem proračunskem odseku v malo hitrejši tek. Dolgočasno se vlečejo te debate brez konca in kraja — in baron Beck je te dolgočasnosti vesel in stori kar more, da postajajo še bolj dolgočasne. Pri tem čaka na zaključenje delegacijskega zasedanja in na končni uspeh deželnozbornskih volitev. Prepričati se hoče, v koliko bodo te volitve spremenile politični položaj, bodo li Mladočehi, kateri igrajo še sedaj v vladnem taboru nekako vlogo, čisto poraženi; kdo pride na krmilo na Kranjskem in na Gorškem, kdo v Galiciji? To bode važno pri tretji rekonstrukciji kabineta, kateri se bode, volilnemu uspehu primerne ali definitivno poklerikalil — ali pa ostane še nadalje ona brezbarvena siva zmes najraznorodnejših elementov, ki niso v svoji celoti ne krop ne voda in od katerih je zastoj pričakovati odločne, značajne politike.

Ta neodločnost in neznačajnost sedanjega Beckovega ministerstva gre tako daleč, da vlada nima niti toliko poguma, da bi odločno zahtevala, naj se parlamentarnim potom reši državni proračun in bode morda stavila predlog naj se ji dovoli nov provizorijum za tekoče leto. Ljudski parlament izvoljen na temelju splošne volilne pravice pa se mora temu odločno upreti, kajti kontrola nad državnim gospodarstvom je jedna njegovih najprednejših pravic in izvrševanje te pravice je zanj večjega pomena nego obstanek te ali one vlade. Da bode pa mogoče v proračunskem odseku in v polni

zbornici pretresti proračun, treba pred vsem popolne jasnosti o proračunih naučnega in pravosodnega ministerstva. Ministra Marchet in Klein nista še našla dovolj poguma, da bi stopila vsak s celim svojim proračunom pred proračunski odsek. Čemu to skrivanje, kaj pomeni ta tajinstvenost?

Naučni minister bi nas Slovence z eno samo drobtinico rad odpravil — no tudi ta nam še ni v resnici dana, ampak samo obljubljena. In ta drobtinica je — podržavljenje slovenske ljudske šole, katero vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda v Trstu in ki je vsled svoje prenapoljenosti in drugih zdravstvenih in pedagoških nedostatkov že pravi srednjeevropski škandal! — Več kot to nam dr. Marchet niti ne obljublja, nič na Štajerskem, nič na Koroškem, nič v Gorici, nič drugod. Da bi se dale kulturne potrebe 1½ milijonskega naroda na začetku dvajsetega stoletja odbiti s podržavljenjem ene same privatne ljudske šole, to je pač škandal, kakršnega mu ni para v kulturni zgodovini vseh vekov, narodov in držav. Italjanom ponuja baron Beck samostojno pravno fakulteto na Dunaju ter priznanje, na vseučiliščih v Italiji dovršenih nauk in položenih izpitov — kranjskim Nemcem in nemškutarjem je dal eno gimnazijo v Kočevju in eno v Ljubljani — za naše zahteve po slovenskih srednjih, meščanskih, obrtnih in trgovskih šolah ter slovenskem vseučilišču se pa niti ne zveni — in da bi mu nikdo ne imel prilike povedati resnice v obraz, ne predloži proračuna naučnega ministerstva niti odseku! In naši poslanci so še vedno mirni, še vedno tiho in vdano služijo — en del v vladnem taboru — drugi v skromni, sramežljivi opoziciji temu

baronu Becku in njegovemu dr. Marchetu, kateri se tako bridko roga našim kulturnim zahtevam!

Pa ne samo nam, naučno ministerstvo se isto tako brani izpolniti kulturne zahteve češkega in rusinskega naroda. Vladno postopanje je v tem obziru očitno protislovansko in pot, katero bi imeli nastopiti zastopniki imenovanih treh narodov, je vsakomur jasna — samo ne njim. Da klerikalci služijo tej vladi kljub njeni protikulturni politiki, da morda baš radi tega, nam je umljivo. Klerikalci nam daje upajo, da spodmaknejo danes jutri naprednemu Marchetu stolec in da posade na njegovo mesto jednega svojih, s katerega pomočjo bodo začeli boj proti državnemu šolskemu zakonu in za popolno poklerikalenja vsega šolstva v Avstriji. Njim ni mari narodno šolstvo, njim se gre za klerikalno šolstvo in do tega upajo priti s pomočjo vladne politike. Da tirajo slovenski, češki in poljski klerikalci tako politiko, to že za silo razumemo, a zakaj so Mladočehi, agrarci v vladnem taboru? zakaj se jugoslovanski klub ne postavi odločno v bran? Dozdaj baje še ni bilo prave prilike. Naj si pa to priliko poiščejo, če se jim sama ne ponudi, naj vlado prisilijo, da čim prej predloži proračun naučnega ministerstva in naj jasno in glasno pove, kaj je z našimi kulturnimi zahtevami, kaj z našim tako pregrešno zanemarjanim šolstvom!

Kaj za to, če spravijo barona Becka v zadrego, ali če morda celo vržejo njegovo vlado. Naj se popolnoma nasloni na klerikalce, naj poskusi vladati z njimi in poklerikaliti avstrijsko šolstvo, če ima pogum. Če pa nima tega poguma, naj pa poišče onega, ki

veleva dati vsakemu narodu svoje ter nalaga državi neizogibno dolžnost, izvrševati svojim državljanom nasproti svoje kulturne obveznosti. Naj se torej odloči za to ali to, ampak naj se odloči. Ne dajte mu več, da bi se še nadalje nemoško skrival za polovičarske naredbe ter da bi podaljševal svoje nemoralno politično življenje s slabotnim zavlačevanjem že davno za rešitev zrelih vprašanj. Če nima vlada poguma priznati barvo in se odločiti, naj ga imajo poslanci in naj jo k temu prisilijo. To zahteva narodna korist — in nadjamo se, da bodo gospodje to razumeli in storili svojo dolžnost.

Dopisi.

Sv. Rupert v Slov. gor.

Da izvejo tudi v drugih krajih, kako se godi nam ubogim posestnikom pod duhovniško politično komando, kako vlečejo iz nas krvavo zaslužene krajcarje z lahkomišelnim gospodarstvom v cerkvenokonkurenčnem odboru, sprejmite naš dopis.

Pogorela je zavarovana priprosta župnijska viničarija. S pomočjo zavarovalnine morajo župnijske občine postaviti novo. Župljani so bili voljni to storiti, a tako, da bi dali les in ga navozili skupaj, drugi zopet drugi potrebni material, tretji bi pomogli z lastno roko pri stavbi itd. Na ta način bi postavili župnijski viničariji primerne poslopje za majhen denar.

Naš gospod župnik pa je v konkurenčnem odboru, katerega si je pri volitvah po neumorni agitaciji pridobil takšnega, da z našo samo kimati, ukrenil dragače. Dal si je napraviti načrt za viničarijo z visokim proračunom nad 8000 K

LISTEK.

Franc Tomšiču v spomin.

V Pragi je umrl v petek, dne 28. februarja nadinženir Franc Tomšič v šestdesetem letu svoje starosti. Pokojnik je bil blag mož in velik dobrotnik slovenskega praškega dijaštva. Dasi je preživel svoje zadnje čase na Češkem, je štel vendar tudi še v domovini mnogo prijateljev. Tomšič je bil trda slovenska korenina, ki je ostal še iz časa taborov. Bil je prvi slovenski akademik na praških visokih šolah. Tomšič se je rad spominjal onih časov, ko je prišel v Prago in so njega in njegovega kolego češki študentje nesli na dekanat. Udomačil se je v Pragi popolnoma in je štel velik krog prijateljev. Bil je pri ustanovitvi „češko-slovenskega spolka“, ki mu je dal tudi svojo knjižnico na razpolago. Knjižnica se je žal sčasoma popolnoma razgubila. Sloven-

ske dijake v Pragi je podpiral najprej iz svojega, potem pa je ustanovil „Slov. podporno društvo“, ki mu je bil sam vesten predsednik. Zasedoval je življenje dijaštva in kadar se mu je zdelo potrebno, je nastopil strogo in odločno v imenu starišev. Drugače pa je bil dobrohoten podpornik. Nekoč smo šli po mesečno podporo drugi dan po maskaradi „Matice Šolske“. Imeli smo težko vest, kajti tudi Tomšič je bil tam v loži. A on nas je veselo pozdravil in rekel: „Vidite, to me veseli, da greste na zabavo v najboljše kroge. Včeraj ples, danes podpora, to me veseli.“ Zato je tudi poskrbel, da se je vsakomur po možnosti odprla pot v višjo družbo. Nič ga ni tako žalostilo kakor netaktnost in neolikanost. Prizadeval si je, da bi slovenskim akademikom poskrbel nekaj prostih mest v Nar. divadlu. Žal, da so ga mali doneski zadrževali, da ni mogel storiti vse, kar je hotel. Občna izobrazba se mu je zdela za akademične prav tako važna, kakor vsakdanji kruh, zato si

je štel v dolžnost podpirati jih vsestransko.

Pri tem je bil odločen mož. Nekoč je prišel v Ljubljani v hotel L. Točaj mu je prinesel nemški jedilni list. „Slovenskega, prosim“, zahteva Tomšič. „Nimamo“, odgovori točaj. „Torej ga napišite“, pravi Tomšič in je naročil obed šele, ko se je ugodilo njegovi želji. Je to morda malenkost, toda iz raznih takih malenkosti, ki jih ne smatramo vredne premisleka, postanejo počasi nelepe navade. Zato Tomšič ni cenil ljudi, ki so padali pred raznimi redovi in naslovi. Sam zase je bil Tomšič dobra skromna duša, ki ga je mal prispevek za podporno društvo bolj razveselil, nego najlepše fraze. Bil je častni član akadem. društva „Ilirija“ v Pragi in splošno priljubljen v praških meščanskih krogih.

Njegov pogreb v ponedeljek 28. m. m. se je vršil sijajno in je pokazal, da je pokojnik štel mnogo prijateljev. Udeležila se je pogreba cela slovenska praška kolonija, slov. akadem. društva

„Adrija“, „Ilirija“ in klub slovenskih tehnikov in mnogo uglednih oseb iz vseh krogov. Slovenski akademiki so mu položili venec z napisom: „Slovenski akademiki svojemu dobrotniku“; slov. akadem. društvo „Ilirija“ pa mu je položila svoj venec kot častnemu članu. Slovenski zbor mu je zapel v cerkvi žalostinko: „Usmili se, Gospod“, na olšanskem pokopališču pa „Blagor mu“. Na grobu mu je v imenu slov. dijaštva govoril fil. Ivan Lah nagrobni govor nekako tako:

Grob se za grobom vrsti. Kruta zima žanje svoje žrtve. In tako se je k mladim slavnim češkim grobom pridružil nov grob, grob naš. Je to drugi slovenski grob na Olšanih: prvi je Antona Rača, brata slavnega Božidara in drugi je ta. Je to drugi grob, ki bo k njemu hodilo praško slovensko študentovstvo in vsak odkrit Slovenec, ki bo prihajal v Prago: prvi je grob Jana Lega in drugi je ta... Tam počiva glasnik češko-slovenske vzajemnosti in tu bo spal mirno spanje, pod-

Pravijo, da pride „kobača“ visoko nad 10.000 K. Pri tem se pa ni mislilo na slabo letino; kje si prisluži siromak in s kako težavo borne vinarje, kako si mora pritrpati pri obleki in hrani za se in uboge otročiče, da plača davke, to je bilo g. župnika in konkurenčnemu odboru vsejedno. Kako se je zidalo? Ali odgovarja stavba proračunu? Kaj še! Strežci še sedaj ne morejo pozabiti, da jih je bilo sram brez dela stati. Zidarji so zidali in zopet podirali, ker ni bilo župniku po volji. Tako je bilo, ker smo videli le malokdaj načelnika kakor se spodobila pri nadzorovanju, prišel je navadno proti večeru, večkrat pa celi dan nič. Za tako nadzorovanje je služil po 3 K na dan. Vprašamo, ali je to pametno gospodarstvo?! Marsikaj je tudi drugače, kar ni v odobrenem načrtu. A kaj to ljudi briga, samo da plačajo! Ako bi se oddalo vse delo in vožnja potom licitacije, bi ostala marsikatera kronica v žepu siromaka! Neki cerkveni odbornik — veleposestnik je baje zaslužil za vožnjo 600 K! Zakaj pa toliko? Ali ne morda zato, ker je ob enem odbornik „kmečke zveze“ in je pridno pri sejah kimal?! Vsaka župnikova stopinja je storjena, vsaka njegova beseda izgovorjena v prid politike kmečke zveze — proti izsesavanju ubogih trpinov, ki so politično nepoučeni, s takšnim gospodarstvom v konkurenčnem odboru se pa nikdo ne gane. Zapomni si to davkoplačevalec, da si podprl s to stavbo duhovniško politiko, ki je tebi na kvar, kakor razvidiš iz tega dopisa — kajti ob volitvah bodo znale kleti, postavljene s tvojim grošem, veliko povedati o protikmečki politiki, da še boš moral marsikaj plačati v prid mogočnosti duhovnikov, organiziranih v znani „kmečki zvezi“. Njih stavbe se utrjujejo, tvoje strehe ubogi trpin pa bodo kazale rebra... Kriv je temu vsak sam, kateri se da proti svoji koristi v politiki komandirati — Tako se gre dandanes „za — vero“, davkoplačevalci pa morajo vedeti, da se gre za — mero in žep...

Pozor ob volitvah! Ne voli takih, katere omami v župnišču vino — iz tvojega vinograda — da postanejo kimovci, ampak trdne može, ki bodo zastopali tvoje koristi, svesti si odgovornosti za svoje volilce, vsejedno, če pride agitirat na tvoj dom kaplan ali župnik ali priliznjeni njihov agitator! Proč s „Slov. Gospodarjem“! Bodimo sami dobri gospodarji!

pornik in dobronik praške slovenske mladine. Po obeh smo prejeli sveto dedščino, tu bo nam ostala sveta za vselej, v nji vidimo svoj pomen in namen: nadaljevati delo češko-slovenske vzajemnosti, in dvigati, podpirati in skrbeti za svojo mladino, omogočevati ji študije v Pragi ter ji odpreti pot do dela.

In tako stojimo danes ob tem grobu, kakor zapuščena deca stoji ob grobu svojega očeta. Težka žalost je padla na naša mlada srca, jasni spomini se dvigajo pred nami in polnijo duše naše z globoko hvaležnostjo, ki se bo z njo družil za vse bodoče čase v slovenskem študentstvu spomin na blagega rojaka, ob katerem grobu danes stojimo...

Ne le kar veleva mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan.

Te besede mi prihajajo ta trenutek v spomin in zdi se mi, da so bile geslo pokojnika. Nikomur izmed nas ni neznan skrb in požrtvovalnost, s katero je Fran Tomšič skrbel za svojo mla-

— Iz Hrastnika. Predrznost hrastniških nemčurjev presega zadnji čas že vse meje. Obnašajo se prešerno in oblastno kakor bi bili neomejeni gospodarji — mi domačini pa moramo mirno zreti njih početje, vsaj nas sicer primejo klerikalni listi ali pa celo kdo iz naših vrst, češ, da smo netaktni. Naravnost „grozne, strašne“ razmere med tukajšnjim slovenstvom razkriva celjski listič „vahtarica“ v vsaki številki. Nikdar nismo mislili, da more narodno sovraštvo privedi do tako podlih in idijotско zlobnih izbruhov kakor jih čitamo v „vahtarici“ iz znane peresa. Sedaj se zaletuje v našo šolo, sedaj v krajni šolski svet, sedaj v naše vplivne može, sedaj napade naše narodne gospodične, sedaj primerno svoji oliki in značaju denuncira slovenske uradnike! Neosnovanost laži o šoli, učiteljicah in dr. je razkrila disciplinarna preiskava. Nemškega pošteniaka seve to prav nič ne ženira pri nadaljevanju njegovih napadov! Značilno za tega dvomljivega kavalirja je n. pr. to, da očita neki gospodični, da je hči krojaškega mojstra in posestnika in da je narodna. Drugega greha tudi on ni našel na nji. Ne bomo se ravnali po vzgledu tega nemškutarskega tintomaza in ne bodemo preiskovali preteklosti raznih nemških „dam“ — kaj takega je privilegij višje kultiviranih naših Nemcev; mi le konstatiramo, da se našemu narodnemu ženstvu v nobenem oziru ni bati primere z nemškimi našimi „damami“. Jezi vas, da je naša družba tako demokratska, da se ne omejuje samo na diverzne pisarje in druge podobne elemente, temveč sprejememo med se z veseljem vsakogar, ki je inteligenten in naroden, najsi bo delavec ali gospod! Seveda delavci tej gospodi niso niti ljudje! Najvišje pa se je povspel omenjeni dopisunček „vahtarice“ v št. 18 kjer očita našemu g. načelniku tatvino — seveda zelo previdno, kar ga pa ne bo otelo zasluženi kazni. Očita našemu g. načelniku, da je ukradel v nekem nemčurskem lokalu neko številko — „vahtarice“.

Možakar ima v resnici zavidevanja vredno uprav bujno domišljijo! Ali mu bode v resnici kdo verjel, da se najde na vsem Spodnjem Štajerskem, da se najde sploh kje na vsem svetu Slovenec, ali kak človek sploh, ki bi „ukradel“ eno številko — svet čuj in grohotaj se — „vahtarice“? Ne, gospodje celo tisti vaši sorojaki po Srednjem in Zgornjem Štajerskem ki slove po vsem svetu zaradi svojih velikih „podbradkov“ in še večjih vodnih rezervoarjev v svojih tikvah — celo ti slavni vaši

dino, bil je sam v sebi prepričan, da je njegova dolžnost več ko razdeljevati podpore. Želel nam je več in je tudi storil več.

V tihi dolenjski dolini poleg mesteca Višnja gora mu je tekla zibelka. Tam v skritem Vernem dolu stoji med drevjem samotna hiša, skrita v zatišje, v tiho pobočje. Tam čita danes popotnik na spominski plošči, da se je tu rodil Josip Tomšič, brat našega pokojnika, eden naših prvih žurnalistov, kremenit značaj, urednik „Slovenskega Naroda“, odločen bojevnik let 70 tih. Ime „Windischer Messias“, ki so mu ga pridali Nemci, znači dovolj njegovo delo. In brat je postal bratu vzor, mogli ste morda kdaj slišati s kako ljubeznijo je govoril Franc Tomšič o svojem bratu. — So dvoje vrste ljudje na svetu: so, ki delajo javno in glasno, da čitamo vsak dan njih imena, in so taki, ki je skrito njih delo, ne govore o sebi in ne dajo govoriti. Med te je spadal Fran Tomšič. Bil je prvi slovenski akademik, ki je prišel s svojim

sorojaki, bi rekli o vašem dičnem glasilu: das könnt' mir gestohlen werden ter bi se grohotaje obrnili v stran, ako bi jim kdo take prismojenosti pripisoval. V resnici ta duhovitost presega celo vaše krofe in vaše tikve in to ni malenkost!

Jako velikega gospoda hoče igrati tudi nemški privandranec, nadržitelj nemške šole. Mož pa ima to smolo, da ga nihče resno ne jemlje; že parkrat je vzbudil s svojo „duhovitostjo“ občen zasmeh. Njegove ovadbe na vse strani so res edine svoje vrste. In kake pravice si lasti nad otroci slovenskih šol! Zadnjič je kar citiral orožništvo, naj mu privede iz slov. šole dva 12letna dečka, češ, da sta neke otroke iz njegove šole malo našeskalala. Lep pedagog, ki bi rad z orožništvom učil otroke dobrega vedenja!

Politični pregled.

Domače dežele.

Na Kranjskem so deželnozbornske volitve končane (volitve v veleposestvu so za nas brez pomena.) V Idriji je izvoljen narodno-napredni kandidat Gangl proti klerikalcu Arkotu. V novi deželni zbor se vrnejo vse stranke v prejšnji moči, razmerje ostane torej nespremenjeno. Kake politične posledice bode imel ta izid baš izvršenih volitev, bomo kmalu videli. S. L. S. je zatrjevala, da stoji na stališču splošne in jednake volilne pravice za deželni zbor, narodnonapredna stranka pravi, da je to tudi njena zahteva. Potemtakem bi bilo sporazumljenje obeh strank lahka stvar — in ker zastopniki kmetijskih in mestnih občin z veliko večjo opravičenostjo lahko rečejo o sebi, da predstavljajo želje in zahteve vsega prebivalstva, nego veleposestniki, kateri zastopajo samo kakih 50 nemških veleposestnikov — se vlada tej sležno izraženi želji in zahtevi ne bo mogla več upirati ter bode končno storila to, kar je dandanes edino logično v Avstriji, da dovoli tudi za deželne zbornice splošno in jednako volilno pravico, kakoršno smo si po trdih bojih že priborili za državni zbor. Pokazalo se bode, ali je bilo S. L. S. in narodnonapredni stranki v resnici kaj na tem, ali sta se tega samo posluževali kot prikladnega in efektnega gesla v volilni borbi.

Na Goriškem gre klerikalcem trda. V splošni kuriji pridejo v ožje volitev z vsemi tremi kandidati; tudi v kmetijskih občinah — in to celo v goriški okolici, ki je bila dosedaj klerikalcem

kollegom študirat na praške visoke šole. Ni prinesel s seboj drugega nego čisto slovensko srce in slovensko narodno pesem. Oboje je bilo z navdušenjem sprejeto. Postal je priljubljen kolega v „Akad. čtenaštem spolku“ in njegova pesem: „Mila, mila lunica“ se je pela v nekaj dneh po vsi Pragi. Od takrat je rastlo naše število in ob grobu prvega slovenskega praškega akademika stoji danes družina slovenskega dijaštva, ki je dosegla število 80. Kot strokovnjak v svoji stroki je začel mož svoje delo in je hotel ponuditi svoje moči domovini. Toda zgodilo se je, kakor mnogim, da je v Ljubljani plačal več dohodninskega davka nego je zaslužil. Vrnil se je torej med svoje ljubljene brate Čehe in si ustanovil tu svoj dom. Toda domovine ni pozabil: obiskal jo je ob vsaki priliki in ohranil je zvesto dolenjsko srce. Njegova govorica je bila čisto dolenjska, kakor da ni videl tujine. Pozabil pa ni tudi na svoj mladi ideal. Krepko je pomagal drugim hoditi pot, ki jo je bil sam

najbolj verna, pridejo klerikalci v ožje volitev, dočim sta bila dva naprednjaka, dr. Gregorin in Alojzij Štrekelj, brez odpora izvoljena. Za sedaj lahko rečemo, da bodo v deželni zbor zastopane vse tri meščanske slovenske stranke, klerikalna, narodno-napredna in agrarna. Volitve so ljudstvo vzbudile iz mrtvila in v deželni zbor pridejo možje, kateri se ne bodo uklonili več brez volje in kontrole pod vodstvo italijanskega deželnega glavarja, kateri je dosedaj vodil vse slovenske in laške deželne poslance goriške kakor četo mesečnikov za seboj tako, da so mu brez misli in razsodnosti služili kot glasovalni stroj ter mu pokorno pomagali vsvarjati njegove politične in gospodarske načrte v prid Italijanom in sicer v prid italijanskim veleposestnikom in italijanskim meščanom! Tej idili bode sedaj konec, imena: dr. Gregorin, dr. Franko, Gabršček in Štrekelj so nam porek za to, to tem bolj, ker pride tudi od klerikalne strani nekaj novih, sposobnih in delavnih mož v deželni zbor. Vrh tega napravi dr. Faidutti konec i italijanski liberalni stranki, kateri ostanejo še samo mestni mandati ter veleposestvo. Laški in slovenski klerikalci bodo imeli v zboru morda večino. Kake posledice bi imelo to na narodnostna vprašanja, se danes še ne da lahko sklepati. Na sploh pa lahko rečemo, da pomenijo te volitve za Slovence na Goriškem obrat na bolje, korak naprej, iz mrtvila na delo in življenje.

Tudi na Češkem so volitve že take-rekoč končane. Veleposestvo ima sicer še voliti, pa v tej kuriji ostane vse pri starem. Volitve v kmetijskih občinah so končale s popolno zmago agrarcev, kateri dobe 45 ali 46 poslancev, naprednjaki 1, Mladočehi 1 in klerikalci 1 poslanca. Število klerikalnih glasov je naraslo v kmetijskih občinah od zadnjih volitev 1901 l. od 600 na 32.000! Mladočehi, ki so imeli 1895. l. v kmetijskih občinah 46, 1901. l. še 24 mandator, si letos niso niti upali postaviti svojih kandidatov proti agrarcem in prodrli so v kmečkih občinah samo z jedinim Kramáfem in tudi z njim šele v ožji volitvi ter je pripisovati zmago osebnim lastnostim Kramáfem in ne mladočeški stranki. — Mestna skupina je volila po pretežni večini še mladočeško; pa tudi tukaj se krči vpliv in propada ugled mladočeške stranke. To nam posebno jasno kažejo volitve v glavnem mestu, v Pragi. Praga je za Mladočehe faktično že zgubljena, kajti v Novem mestu je izvoljen izrecen nasprotnik Kramáfve pozitivne politike,

začel. Bil je vsakemu slovenskemu dijaku v Pragi očetovsko skrben podpornik in je ustanovil „Slov. podporno društvo“, ki mu je ostal predsednik do zadnjega. Kako mu je ležala podpora slov. dijaštva na srcu, se je videlo iz vseh pogovorov, ki so se sukali tako radi okoli društva. „Danes je moj naj-srečnejši dan v tem letu“, je rekel zvečer, ko mu je neznana češka dama poslala 500 K za slov. podp. društvo. In po njegovi zaslugi do danes še ni prišla ona beda med nas, kakor bi bila prišla, ko bi bili čakali podpor iz domovine, kajti s svojim vplivom je dosegel, da je danes polovica podpor našega društva od čeških darovalcev. In poleg tega je delal na to, da bi slovensko dijaštvo v Pragi verno izpolnjevalo svojo nalogo, da bi bili vredni sinovi naroda, katerega predstavitelji so. Zato je očetovsko karal, kar ni bilo prav in hvalil z veseljem, kar je bilo hvalevrednega. Hotel je nas videti v višji češki družbi, hotel je, da živimo življenje akademično

dr. Srb in drugi opozicionalec K. St. Sokol pride v ožjo volitev. V Starem mestu sta sicer izvoljena Mladočeha dr. Podlipný in V. Nemeš (proti Masaryku) pa pri teh volitvah so dobili realisti več glasov nego dr. Podlipný 1901. l., ko je bil še izvoljen brez opozicije. V ožjo volitev pride tudi župan praški dr. Groš, čeprav je nastopal ne samo kot Mladočeh, ampak kot župan praški in je delal za svojo izvolitev z vsem aparatom, ki mu je kot načelniku občine na razpolaganje. Izvoljen je še brezpomembni Mladočeh dr. Pinkas in Staročeh dr. Jofábek, par ožjih volitev bo še treba. Dosedanji uspeh je pa pokazal, da je Mladočehom v Pragi odklenalo, da tudi mesta po deželi odpadejo ter da jim se bliža politična smrt. Na površje silijo stranke z odločnim jasnim programom: ljudska napredna stranka (realisti), soc. demokratje in klerikalci. Vladajoča češka stranka so sedaj agrarci.

Avstrijska delegacija si je po zaslugi nemških klerikalcev skupila na konec zasedanja prav temeljito blamažo. Kršč. socialci in vsi njih klerikalni zavezniki v parlamentu in gosposki zbornici so se z vso energijo potegnili za to, da mora biti znani klerikalni Latour-Schrafflov predlog o zvišanju častniških plač biti sprejet še v tem zasedanju in da treba častnikom zvišati plače že od 1. jan. t. l. naprej. To bi bilo mogoče, ako bi ta predlog tudi ogrska delegacija sprejela. Ta je pa že enkrat ali večkrat odločno izjavila, da ne — in je pri tem ostala tudi sedaj, ko so klerikalci inscenirali zadnji alarm. Madžari so napravili vsej komediji konec na ta način, da so rekli, da noben zakon ne predpisuje tretjega čitanja predlogov v delegacijah; o vseh glavnih predlogih sta se obe delegaciji že sporazumeli, vsi so bili v ogrski delegaciji tudi v drugem čitanju že sprejeti, torej je nje delo dovršeno. Kar se pa tiče izrednih predlogov in tak je Latour-Schrafflov predlog, o tem bo predsednik ogrske delegacije potrebno ukrenil. To so Ogrji sporočili avstrijski delegaciji in se odpeljali s prvim vlakom domov. Kršč. socialci so vsled te klofate kar divjali in niso vedeli, kakor je dejal posl. Schuhmeier, kam bi jo vtaknili. Naposled so se pa pomirili. Izvolili so, kakor po navadi v takih položajih, pododbor, kateremu je poverjena naloga formulirati predlog, ki ga je o tem vprašanju stavil grof Stürggh. Maja meseca se snidejo delegacije zopet — s tem se blamirani

višje, nego se navadno živi.

Ljubljene v krogu svojih dragih, spoštovan med najboljšimi krogi, drag prijatelj prijateljem, odločen mož za resnico in pravico — tak je umrl naš rojak. Boj v domovini se mu je gnusil, ni mogel prenesti podlosti, ki se dogajajo tam vsak dan. Imel pa je pripravljene roke podpirati vse, kar je imelo namen podpirati slovenski napredek in kulturo.

In zdaj stoji pred nami nov grob, grob moža rojaka, grob prvega slovenskega praškega študenta, grob očeta našega. Končano je skrito tiho delo, ki je prineslo mnogo sadov, končano je življenje zdaj, ko je še pozna zima in še ni prišla pomlad.

Njegov spomin med nami ne premine. Nadaljevali bomo z isto sveto vneto dvojno delo: delo češko-slov. vzajemnosti in delo človekoljubja, podpirali bomo svojo mladino. Ti pa, dragi rojak, spi mirno spanje v bratski zemlji! Drag nam bo Tvoj grob, kakor je bilo nam drago Tvoje življenje. Tvoj spomin bo ostal večno med nami, hvala

klerikalci tolažijo ter smatrajo to za nekako zmago njih stvari.

Srbohrvaška koalicija je že imela po volitvah v Zagrebu svoje posvetovanje. Predsednikom je izvoljen pravaš Grga Tuškan, podpredsednikom pravaš dr. Mažuranič in samost. Srb Vaso Muračević; v eksekutivni odbor so izvoljeni Tuškan, Bauer, Zagorac, Purić, Medaković, Pribečević, Nikolić, Rojč, Lorković in Supilo.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Operetnega večera jutri. v soboto, ne bo v celjskem „Narodnem domu“.** V včerajšnji številki „Narodn. lista“ je bil napovedan za jutri v celjskem „Narodnem domu“ operetni večer. Kakor smo pa zvedeli, še o tem lastnik dvorane, celjska „Posojilnica“, ničesar ne ve. Iz tega vzroka in ker nikdo v Celju ni prevzel aranžma, se operetni večer ne bo mogel vršiti.

— **Janez, kje si?** „Sram me je, „Domovina“ in ves spodnještajerski slovenski svet, ker so prelomili moji pristaši kompromis pri volitvah v brežiški okrajni zastop.

— **V šolskih vrtech družbe sv. Cirila in Metoda** je sedaj 849 otrok.

— **Za družbo sv. Cirila in Metoda** so darovali rabljene poštne znamke „klubu slov. napr. akad. v Celju“ sledeči: gdč. Zdenka Vrečko, gg. Bovha, Čremožnik, Furlan, Gradišnik, Laznik, Mirnik, Novak, Stante, Šribar, Drag. Vrečko; Stanijolni papir pa gdč. Kosi in Vrečko. Hvala! Za klub Fran Skaza, jur.

— **V šoštanski okrajni zastop** je volila skupina kmečkih občin sledeče zastopnike: gg. Verbuč Franc, župan, Št. Florjan; Goričnik Ivan, župan, Št. Martin na Paki; Žager Val, župan v Topolšci; Košan Josip, župan, Okolica Šoštanj; Ježovnik Vinko, dosedanji načelnik; Dvornik Ivan, živinozdravnik; Šmon Anton, posestnik, Škale; Krajnc Janez, posestnik, Št. Andraž; Zajc Franc, posestnik, Št. Janž ter s trga Šoštanj tudi g. Adolf Orel.

— **Vprašanje in prošnje Hrastniččanov do sl. občine Trbovlje.** Ali je res, da je znani Killer oskrbnik izolirnice v Hrastniku? Ali mislite vso upravo v Hrastniku prepustiti nemčurjem? V obč. odboru trbov. sedi tudi distriktni (torej od občine plačani) zdravnik, ki je ob enem zdravnik bratovske skladnice, okr. boln. blagajne i. dr. Ne glede na to, da pač ne gre,

ležna srca se bodo spominjala Tvojih dobrot in pozni slovenski praški akademik bo s hvaležnostjo obiskoval grob svojega dobrotnika. Prijatelji v domovini se gotovo z ljubeznijo spominjajo svojega prijatelja, ki so mu posvečene te vrstice v spomin. Naj bi bil trajen med nami spomin na blago človekoljubno srce in ta spomin naj nas spominja, kaj smo dolžni svoji mladini. Mnogokrat je Tomšič zastoj klical po podpori. Tožil je in je bil žalosten, ko je bil brezuspešen njegov klic. Naj bi vsi oni, ki jim je drag njegov spomin, izpolnili svojo prijateljsko dolžnost s tem, da se z darom spominjo „Podpornega društva za slov. visokošolce v Pragi“, ki je delal Tomšič zanj s tako vneto. V podpiranju slovenske praške mladine, ki si je osnovala toliko narodnega dela, nas vodi in veži spomin na blagega Franca Tomšiča. Pri slov. podp. društvu marljivo deluje poleg Slovencev, zet Tomšičev dr. Šebesta, ki je blagajnik društva (Praga, Spalena ulica 20.)

da bi bil obč. uslužbenec v obč. odboru, prosimo sl. obč. odbor, da nam preskrbi druzega distriktnega zdravnika, ker dosedanji kljub svoji pridnosti, vestnosti in znanju ne more obvladati ogromnega dela. Prosimo in zahtevamo, da se nam da slovenskega distriktnega zdravnika. Obracam se za to tudi do sl. obč. odbora Dol, naj da inicijativo v tej zadevi. — Ali bi ne mogla trbov. občina, če že okrajni zastop noče izposlovati, da bi se vzdignil premogovniški most pri Birtiču. ki znatno ovira promet? — Dalje prosimo, da bi prevzela trbov. občina v oskrbo pešpot, ki vodi mimo Pintarja do dolske ceste. Ta pešpot Hrastničani najbolj rabijo, rabijo ga pa tudi drugi, je pa v slabem stanju. — Prosimo obč. odbor, da napravi red na cesti pred glažuto. Ta je nepretrgano zastražena od cele kopicice pobalinov, ki igrajo na cesti za denar, pri tem kriče kot divji in govore in zbijajo take surovosti, da postaja mirnim pasantom kar neprijetno.

— **Knjigovodski tečaj za kmečke posestnike** se priredi od 13. do 16. aprila 1908 na deželni poljedelski šoli v Grottenhofu pri Gradcu. Tečaj je omejen na 12 slušateljev; ti dobe prosto stanovanje, hrano si morajo sami oskrbeti. Prosilci za štipendiji v znesku po 25 K, katerih je več določil deželni odbor za obiskovalce tečaja, naj vložijo svoje prošnje do 1. aprila t. l. ravnateljstvu poljedelske šole v Grottenhofu. Obisk tega tečaja je priporočati tudi gg. učiteljem, kateri bi potem lahko v svojih krajih uvedli domače knjigovodstvo.

— **Nove podružnice štaj. kmet. družbe na Spodnjem Štajerskem.** Oredni odbor štaj. kmet. družbe je dovolil ustanovitev novih podružnic v Mestinju, na Planini in v Zadreckem dolu. Dovoljena je tudi ustanovitev nove podružnice v Dornavi in pri Sv. Tomažu v ormoškem okraju, ako se oglasi za nje dovoljno stevilo članov.

— **Na naslov županske organizacije v ormoškem okraju!** Piše se nam iz Ormoža: Te dni sem dobil slučajno v roke dopis okrajnega glavarstva nekemu okoliškemu županu. Dopis je bil seveda nemški; župan je sprejem nemški potrdil in tudi nemški odgovoril. Ne vprašajte kako! Dasi vemo, da se morajo uradniki pri glavarstvu s takimi odgovori bolj truditi ko s dobro slovenski pisanimi — pa vendar store to brez nevolje, saj se gre za utrditev blažene uradne nemščice! Kakor je njim na nemščini, mora biti našim ljudem tembolj na slovenskem jeziku. Zategadelj bi bilo potrebno, da bi se doseglo potom slavne županske organizacije v ormoškem okraju popolnoma jednotno slovensko uradovanje in dopisovanje z vsemi državnimi in dež. oblastmi.

— **Spremenitv. občinskih imen.** Ministerstvo za notranje zadeve je dovolilo spremenitve imena obč. Koračice v Sv. Tomaž pri Ormožu in obč. Cerkevnik v Sv. Anton v Slovenskih goricah.

— **V Šmarju pri Jelšah** je čitalniška predpustna veselica v domačem krogu najlepše uspela. „Raztresenica“ se je izborno vprizorilo, za kar se mora razun diletantom (posebno Milki) gospej in gospodu dr. Mulej topli zahvala izreči. Plesalo se je z vneto do jutra. Tudi to pot je gostilničar Habjan vse zadovoljil. Mogoča nezadovoljna izjema to ne pritrdi.

— **Županstvo Šmarje** poslalo je županstvu Rogatec slovensko napisano uradno dopisnico. Hitro se je vrnila takole rešena. Preko nje naslova je bilo s svinčnikom napisano: nix (popravljenosti nichts) windisch zurück.

Ne dolgo za tem pa pošlje županstvo Rogatec uradno dopisnico županstvu Šmarje, ki pa ni bila v tam lastnem uradnem t. j. nemškem, marveč docela v slovenskem jeziku napisana. Podpisani urad je namreč zaželel neko uslugo brezplačno. Nix windisch gosp. župan Ferschnik?

— **O dr. Ploju** je na zadnjem javnem shodu v Šmarju pri Jelšah posestnik g. Vrečko s Ponikve v svojem govoru trdil, da je nad vse delaven in velezaslužen slovenski državni poslanec. Mi se s tem z govornikom do picice strinjamo. Sploh je g. Vrečko razumen mož, ki si npa resnico povedati. S tole je gotovo hudo v oči klal. Dr. Korošec, pa ne, da bi zato g. Vrečkota „kaštigali“!

— **Živinozdravniški doktorat.** Od jeseni naprej bodo promovirani tudi abs. slušatelji živinozdravniške visoke šole na Dunaju doktorjem živinozdravstva. Ob enem se bo upejajala kolegnina.

— **Poročil se je** 2. marca pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. g. Ferdo Bobič, nadučitelj v Stranica, z gdč. Silvo Binter. Bilo srečno!

— **Pet Radeckijevih veteranov** še živi pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.: gg. Fr. Kuri, rojen l. 1826., Mihael Hrga, roj. l. 1826., Franc Šegula, roj. l. 1828., Juri Vilčnik, roj. l. 1827., Franc Cizerl, roj. l. 1829. Vsi so se udeležili bitek v Italiji, deloma pri Novari, del. pri Milanu; zadnji pa se je bojeval l. 1849. na Madžarskem proti Košutovcem. Slovenskim trdim koreninam še mnogo let!

— **Zastrupljanje javnega mnenja.** „Slov. Gospodar“ si da pisati iz Ptujca: „Vaš list je proti dr. Ploju vse preveč prizanesljiv, vsled tega ga ljudstvo tudi ne more spoznati. Zakaj n. pr. niste prinesli novice, katero so z veseljem in ponosom naznanili slovenski liberalni listi, da se je dr. Ploj udeležil na Dunaju slavnosti liberalnega društva „Slovenije“, na kateri se je slavil najslavnejši slovenski luteran Primož Trubar. Na Dunaju slavi dr. Ploj luterane, tukaj pa lazi okoli katoliških kmetov.“ Tako pisati, tako hujskati nevedno kmečko ljudstvo je brezvestno in nepošteno, da ne rabimo krepkejšega izraza. Sram vas bodi, g. dr. Korošec in častita družba!

— **Ako se mački na rep stopi.** „Slov. Gosp.“ piše v včerajšnji številki: „Laž pa je tudi, da so slovenski poslanci privolili v zadnja sodna imenovanja in s tem ustvarili odkupnino za ustavljenje preiskave proti dr. Povaleju. Tega niti treba ni bilo, ker je preiskava bila že mnogo prej ustavljena predno se je šlo resno za imenovanja.“ Mi spočetka nismo prav verjeli vestem o imenovanem pakta vlade s klerikalci; smatrali smo naše klerikalce vendar še za boljše kakor so v resnici. Potem smo zvedeli, da je bil akt glede dr. Povaleja faktilčno v justičnem ministerstvu — in sedaj pride „Slov. Gosp.“ s tako lažjo. Vest o imenovanjih je došla v Celje že 5. febr., preiskava pa je bila ustavljena ali se je vsaj zvedelo o tem v Celju še le teden dni kasneje. Neglede tega, da se gre „resno za imenovanja“ že mesece poprej („Sl. G.“ seveda lahko natveze svojim zvezarjem, kar mu je drago) je jasno, da so v „Slov. Gosp.“ zapisali zgornje stavke kot prav neroden izgovor, ki potrjuje, da so omenjene vesti resnične. Tega dejstva ne prikrijejo niti psovke kakor „liberalni derviši“ (derviš je treba pač veliko prej iskati v Mariboru) „liberaluhi“ itd. Slovenska javnost vas obsoja!

— „Slovenec“ — „o krščanskem demokratizmu“. Trd volilni boj na slovenskem Goriškem je klerikalno gospodo malo vzdramil iz svoje zmagovalne omamljenosti, v katero jo je bila zazibala lahka zmaga v kmečkih občinah na Kranjskem. Nad ožjo volitvijo v splošni kuriji se je celo „Slovenec“ zamislil ter piše: „Marsikod po Goriškem ne bi bilo moč reusirati (doseči uspeh) s temi besedami natolčnicami („črni, brezdelni klerikalizem, trebušnimi farji“), ako bi bilo moč postaviti temu nasproti pozitivno delo, ki izhaja iz demokratičnega programa S. L. S.“ To je v resnici dragoceno priznanje; klerikalci ne morejo postaviti protiklerikalni agitaciji pozitivnega demokratičnega dela in je torej ves demokratizem S. L. S. ostal le na papirju. Toda čujmo kaj pravi „Slovenec“ dalje.

„V mnogih krajih je globlja politična izobrazba že zato sila težavna, ker je ljudstvo tudi v npravnem obziru skoziinskoz zanemarjeno. Preklinjevanje, pijančevanje in brezprimerna sirovost nekatere kraje pri nas takorekoč tipično označuje. Lahko je za frazastega zabavljača med takim ljudstvom zanetiti sovraštvo do krščanskodemokratičnega gibanja. Tu ni mogoče prvačiti, tu treba med ljudi iti, se k njim **ponižati**. Politični izobrazbi pa mora pripravljati tla splošna umska in npravna izobrazba. Da tega pri nas žalibog v mnogih krajih ni, temu so krivi tudi nekaterniki, ki imajo v prvi vrsti poklic med ljudstvom pastirjevanji, pa so tujci med njim.“

Tako „Slovenec“.

Na to le par vprašanji. Vi gospodje duhovniki delujete med našim ljudstvom nepretrgoma in nemoteno že nad tisoč let, vaše delovanje pospešuje vsa državna in avtonomna oblastva in vsa ona nepreračunljiva avtoriteta, ki vam jo daje vera, da ste zastopniki Boga na zemlji, posredovalci med navadnim smrtnikom in nesmrtnim, vsemogočnim Bogom — in vendar pravite, da je „ljudstvo tudi v npravnem obziru skoziinskoz zanemarjeno“. Ne zadene li v prvi vrsti vas krivda in odgovornost za to zanemarjenost? — Kako je to, da volijo dežele, katere imajo največ preklinjevalcev, največ pijancev, največ analfabetov in največ nezakonskih otrok — največ klerikalnih poslancev? Kako nam razlagate nepobitno dejstvo, da je „preklinjevanje, pijančevanje in brezprimerna sirovost“ med vsemi narodi v Avstro-Ogrski in na svetu sploh najbolj razširjena med 1. Italijani, 2. Madžari, 3. Hrvatji, 4. Slovenci in ti narodi so v Avstriji najbolj klerikalni, najbolj pod vašo komando. In če pogledamo prek državnih mej, vidimo, da so najbolj zmerni v jedi, pijači in besedah, najbolj izobraženi in delavni oni narodi, ki so se Rima in vaše oblasti otresli, kakor Danci, Norvežani, Švedi, Finci, Nemci, Angleži. Ti narodi imajo tudi največ in najboljših šol in prav nič samostanov, ti se najbolj zanašajo na svoj um in najskrbnejše goje umstveno izobrazbo, katera jih vede do višje morale in boljšega spoznanja Boga, dočim vi ne prestanto svarite ljudstvo, naj se ne zanaša na svojo slabo človeško pamet, češ da mu ta ne more odkriti resnice. In vendar je pamet edina luč, katero je Bog človeku dal na pot življenja, da ga vodi in mu kaže kod naj hodi, da se približa svojemu Stvarniku in torej tudi večni resnici. To višjo resnico božjo so baš oni prej imenovani od Rima odpadli narodi spoznali in so nas zato tudi v vsakem obziru, posebno pa v npravni

in umstveni izobrazbi tako neizmerno prekosili.

In kak je pač ta vaš krščanski-demokratizem, kateri misli, da se **poniža**, ako gre med ljudstvo! Ne gospoda, vi ki tako mislite in govorite, niste demokratje in naroda ne ljubite. Demokrat se ne poniža k nevednemu in zanemarjenemu ljudstvu, ampak dvigne k sebi nevedne in zanemarjene ter je z ljubeznjivo besedo in živim vzgledom, z dejanjem spravi na pravo pot. To je demokratizem, njega smisel in namen. O tem pa vi nimate pojma, zato pastirujete sicer med ljudstvom, pobirate bernjo, ste pa vendar tujci med nami!

— „Eine Staatsaktion“. Pod tem naslovom je priobčil znani graški „Tagelatt“ 2. t. m prav „kulturno“ pisano notico o vesti, da so poslali naborni zavezniški občine Rogoznica pri Ptaju ptujskemu okr. glavarstvu izjavo da ne sprejmejo nemških nabornih listkov in da bodo iste kot nerazumljive vrnili.

Z zadovoljstvom konstatiramo, da smo s tem korakom zadeli v črno; to kaže omenjena notica. Da se nas psuje s „pastirji, viničarji“ in „člani prvaškega bralnega društva“ — to nas ne razburi. Tudi podtikanje ne, da smo dali to izjavo na inicijativo „visoko častite duhovščine“, katera pa sicer ni imela pri tem ničesar opraviti, temveč je imel inicijativo nek „viničar in pastir“.

Pripomnili bi k večjemu še, da v očeh teh ptujskih kramarjev in najbrž tudi takih nemških političnih uradnikov, kateri se bodo morali potruditi in napisati slovenske naborne listke, slovenski viničar in pastir ni človek temveč neko zaničevanja vredno bitje. Pokaj pa jih potem ob volitvah vabite, naj glasujejo za peka Ornika, pokaj pa jih vabite v vaše šnopsarije in kramarije?

Najtočnejši odgovor vseh slovenskih mladeničev na take izbruhe bi pa bil, da bi se proglasili solidarnim z vrlimi narodnimi Rogozničani in povsod zavrnil nemške naborne listke.

— Cene živine v Graecu, dne 5. marca 1908. Na sejm je bilo priganih 1179 glav. Cene za vole nespremenjene, krave nekoliko dražje. Tuji kupci so kupili 621 glav.

— Svarilo pred izseljevanjem v Ameriko. Med kmečkim ljudstvom se razširjajo vesti, da bodo začele tvornice v Združenih državah Severne Amerike v nekaj mesecih zopet delati in se bo potrebovalo zopet mnogo tisočev tujih delavcev. Dosedaj še ni prav nobenega poročstva za resničnost teh vesti; te razširjajo samo razni agenti in družbe za prevažanje izseljencev, da bi zopet nekaj zaslužili. Mi svarimo vse rojake kar najodločnejše pred izseljevanjem v sedanjem času v Združene države Sev. Amerike.

Kranjsko.

— Ožje deželnozborske volitve v Idriji. Zmagal je narodnonapredni kandidat učitelj Gangl s 178 glasovi (pri prvi volitvi je dobil 121 glasov) proti dekana Arku (pri prvi volitvi je dobil 125, sedaj 132 glasov.) Socijalisti so dobili pri prvih volitvah 72 glasov, sedaj pa so glasovali za Gangla.

Primorsko.

— Deželnozborske volitve na Goriškem. V sredo dopoldan je bil uradno razglašen rezultat volitev iz splošne skupine. Vseh oddanih glasov je bilo 18.231. Napredni (t. j. kandidatje združenih pristašev narodnonapredne in agrarne stranke) so dobili dr. Franko 8.830, Štrekelj 8.735,

Križnič 8.698 glasov, klerikalci dr. Breclj 8.829, dr. Pavletič 8.850 in Fon 8.952 glasov. Socijalisti so dobili največ 660 glasov. Potrebne so torej ožje volitve, ki se bodo vršile v pondeljek. Ako se združijo vsi napredni volilci proti klerikalcem, je zmaga naprednih kandidatov zagotovljena. Klerikalcem na Goriškem ne cvete pšenica!

— Deželnozborske volitve na Goriškem. V sredo je volila kmečka skupina. Slov. naprednjaki so zmagali na Krasu (sežanski okraj) z dr. Gregorinom in Josipom Štrekljem. Dobila sta 737, odnosno 587 glasov. Klerikalna kandidata Abram in Vran po 447, oz. 304 glase. — V goriški okolici sta izvoljena klerikalca Zega in Klančič, med prof. Berbučem (kler.), dosedanjim deželnim odbornikom in naprednjakom Obljubkom pride do ožje volitve. Berbuč je dobil pri prvi volitvi 1150, Obljubek 1107 glasov. Klerikalna kandidata sta zmagala z 39 italijanskimi glasovi v Ločniku. — V tolminskem okraju je zmagal klerikalec dr. Gregorčič, med naprednjakom Juretičem in klerikalcem Kosmačem pride do ožjih volitev. — Danes volijo trgi.

Šolstvo.

Avstrijske srednje šole.

Ministerstvo za uk in bogočastje je izdalo pred kratkim statistiko avstrijskih srednjih šol za šolsko leto 1907/08, iz katere posnamemo nekatere številke, prav pripravne za tistega, ki bode pisal poznejšim rodovom in razjasnjeval zgodovino razvoja omike raznih avstrijskih narodov. Predvsem bode moral konstatirati, da mi Slovenci, poldrugmilijonski narod avstrijski, nismo imeli v začetku prosvitljenega dvajsetega stoletja v konstitucionalni državi, v času ljudskih zastopnikov v parlamentu, nobene narodne t. j. slovenske srednje šole.

Statistika pravi, da je bilo v celem v Avstriji 254 gimnazij, od teh jih odpade na Spodnje Avstrijsko 35, na Zgornje Avstrijsko 8, na Solnograško 2, na Štajersko 9, na Koroško 3, na Kranjsko 6, na Primorsko 7, na Tirolsko in Predarlško 12, na Češko 67, na Moravsko 30, na Šlezijo 7, na Galicijo 55, na Bukovino 8 in na Dalmacijo 5. Z nemškim učnim jezikom jih 123, s češkim 52, s poljskim 69, z italijanskim 6, z rusinskim 6, s hrvaškim 5, in 13 je utrakvističnih.

Statistika pravi dalje, da je v Avstriji 137 realk; na Štajersko jih odpade 5, na Koroško 1, na Kranjsko 2 in na Primorsko 5. Po učnem jeziku jih je 77 z nemškim, 43 s češkim, 11 s poljskim, 4 z italijanskim, 1 s hrvaškim in 1 je utrakvistična. Vseh srednješolcev je bilo v začetku tekočega šolskega leta 89.432. Na novo ustanovljenih ali razširjenih je bilo 12 srednješolskih zavodov. Tako statistika.

K temu naj pripomnim sledeče: Največji škandal in največji udarec, katerega moramo prenašati mi Slovenci od strani države je ta, da Italijani, ki štejejo v Avstriji k večjemu 600.000 duš, imajo 10, reci deset srednjih šol s svojim učnim jezikom, a mi Slovenci, ki nas je poldrug milijon nimamo **niti ene**. Pa mi poreče kdo, saj jih imamo celo 14, pa vlada jih ne imenuje slovenskih, čeravno se poučuje na njih tudi v slovenskem jeziku, ampak utrakvistične. Res je sicer, da se v takih utrakvističnih zavodih poučujejo nekateri predmeti v slovenskem jeziku, a vsak mi bo z mirno vestjo pritrtil, ki je kedaj obiskoval tak dvojezičen zavod, da se

nemščina vsiljuje že v prvem razredu tako, kakor bi že slovenski otrok prinesel z doma toliko znanja nemščine, kakor njegov tovariš v nemškem razredu, ki doma ni nikdar čul niti besede v kakem drugem jeziku kakor samo v nemškem. Ni čuda, da toliko Slovencev v prvem razredu pade in to samo radi tega, ker ne razumejo nemški. Največji križ ima slov. profesor, ako mora poučevati v prvem takozvanem slov. razredu kak predmet, recimo zemljepisje, naravoslovje. Učni jezik za ta predmeta je nemški in slov. profesor mora neglede predavati nemško, ker tako veleva učni načrt, ukaz nemških mogotcev iz Dunaja.

Tako skrbi torej naša mila Avstrija za vzgojo svojih podanikov. Vlada ovira, kjer in kakor le more razvoj nenemških narodov, in naši poslanci, naj si pripadajo tej ali onej stranki, nimajo toliko vpliva pri vladi, da bi jo prisilili k dovolitvi te ali one samo ob sebi razumljive kulturne naprave brez kompromisov, kakor se je zgodilo to pred kratkim na Dunaju, kjer so poslanci „Slov. kmečke zveze“ in S. L. S. dovolili na našo največjo sramoto proti obljubi, da namerava vlada v kratkem času posloveniti kranjske srednješolske zavode, še eno popolnoma nepotrebno nemško gimnazijo v Ljubljani.

Tako se zida z vladno pomočjo nemški most čez slovensko zemljo do Adrije, s tiho pomočjo zastopnikov slovenskega naroda. Tako ne more več naprej, taka politika vede v pogubo ne samo Slovence kot narod ampak tudi Avstrijo, katera ima vzvišen namen vstvariti v osrčju Evrope moderno državo, v kateri žive različni narodi v mirnem in prijateljskem sosledstvu, katerih vsak se prosto razvija v kulturnem in gospodarskem obziru, kateri pa v svoji celoti tvorijo moško in v vsem svetu spoštovano državo. Voditelji naše državne politike ne poznajo tega pomena in namena avstrijske državne ideje, naloga slovenskih in slovanskih poslancev sploh je jim to idejo poklicati v spomin ter njih politiko zavrnila na ono pot, ki vede do vresničenja te državne ideje.

—e—

Druge slovanske dežele.

— Poznanjski Nemci niso s sprejemom razlastitvenega zakona popolnoma nič zadovoljni. Pravijo, da se bodo vsled tega zakona razmere na deželi tako poslabšale, da se bo morale računati z odhodom Nemcev.

— Razlastitev Poljakov. Z neznančno večino 10 glasov je prodrla v pruski gosposki zbornici vladna predloga, da je treba v okrajih, kjer je nemštvo v nevarnosti, v zaokrožitev in okrepilo nemških naselbin, seči po prisilni razlastitvi Poljakov. Izključena so le cerkvena in zemljišča dobrodelnih ustanov, ki so bila pred 26. febr. 1908 njihova last. Kako obsojajo to vnebovpajočo kršitev lastninske pravice, ki je vendar podlaga vseh današnjih modernih držav, tudi zmerni Nemci sami, kaže izid glasovanja v gosposki zbornici. Uničilo pa ne bo Poljakov tudi to prusko nasilje. Narod sam je gospodarski močan in kulturno visoko stoječ. Zlasti pa tvori gospodarsko moč Poljakov v Prusiji zadružništvo, o katerem podajemo tu nekaj podatkov. Že do leta 1870, ko še mi Slovenci niti nismo poznali zadružništva (do l. 1880 smo imeli na Spod. Štajerskem komaj 3 posojilnice v Šoštanj, Ljutomeru in Mozirju) so imeli pruski Poljaki že do 50 kreditnih zavodov; l. 1872 je bila že osnovana prva poljska zadružna zveza. L. 1886 se je ustanovila banka poljedelskih

zadrag, katera sedaj vodi prusko poljsko denarno zadrugištvo; banka razpolaga s približno 19 milijoni kron lastnega in tujega kapitala in je v poslovni zvezi z največjimi nemškimi bankami. Skupni kapital poljskih denarnih zavodov na Pruskem znaša okrog 26 milijonov kron lastnega imetja in okrog 127 milijonov kron vlog. — Ko so Prusi jeli nakupovati z državnim denarjem poljsko zemljo v svrhu kolonizacije, so Poljaki ustanovili lastne kolonizacijske in parcelacijske banke; „Bank ziemski“ šteje okrog 5 milijonov kron glavnice; poleg te banke še posluje 5 drugih. Uspeh je bil ta, da je prišlo leta 1905/6 8krat toliko nemške zemlje v poljske roke, kakor poljske v nemške. — Tudi nas spodnještajerske Slovence čaka še hud boj za zemljo; ko se bomo gospodarji proti Nemcem tako bojevali kakor Poljaki proti Prusom, nam bode še le popolna zmaga v naši domovini zagotovljena!

Svetovne vesti.

— Bombi sta se razleteli na dveh ulicah v Barceloni. Bili ste napolnjeni z žreblji kakor znani vojaški šrapneli. Ubiti sta le dve osebi, med njimi neka starka. Razleteli ste se bombi s tako silo, da so okna krogin-krog pobita in da se je celo sobna oprava premikala. Seveda je nastal grozen strah po mestu.

— Obesil se je 15 letni gimnazijec Theaner v Litomišlu na Češkem, sin tamošnjega hotelirja, zato, ker ga je katehet radi nemarnosti tožil pri stariših.

— Pobegnil je iz Berlina bankir Friedberg in zapustil ogromne dolgove. Sedaj nabirajo celo pri njegovih bivših ljubicah zlatino in dragoceno kamenje, da deloma zadovoljijo upnike. Nekega odvetnika Carosa, ki je vedel za bankirjevo poslovanje, so zaprli, ker ga sumničijo, da mu je pomagal.

— Stössel — pomilošen. Kakor smo prerokovali, se je zgodilo: car je obsojenega Stössla pomiloštil na jedno eto lahke trdnjavske ječe. Pokojnina in vsa odlikovanja mu ostanejo.

— Suhi plaz. V okolici Wallis na Švicarskem je odnesel velikanski zračni pritisk, ki je nastal vsled suhega ali prašnega plaza, hotel, katerega je tam postavilo podjetništvo za stavbo predora. Hotel je imel zidano podlago, stene pa so bile iz dvojnih desk. V razvalinah je našlo smrt 14 ljudi, 12 jih je težko ranjenih.

— Prerezal si je v Allensteinu na Nemškem stotnik Goeben, o katerem smo poročali, da je umoril majorja Schönbecka, ker je imel razmerje z njegovo ženo, vratno žilo in bil takoj mrtev.

— Atentat na šaha. O zločincih, ki so hoteli šaha umoriti še vedno ni nobenega sledu. Sodi se, da jih podpirajo celo dvorni uradniki. Do 72 ranjencev leži baje v bolnišnicah. V soboto so glavno mesto Teheran razsvetlili, z veselja (?), da je šah rešen.

— V Spljetu so se vršile velike demonstracije v proslavo zmagane na Hrvaškem proti vladi in Madžarom.

— Protiklerikalni kartel na Solnograškem. V Solnogradu se je ustanovil 1. marca protiklerikalni kartel za Solnograško. Sklenilo se je imenovati zaupnike po vsej deželi in pospeševati boj proti klerikalizmu z besedo, tiskom in shodi.

— Surovo maslo se je na Dunaju pri mlekarnah za 20 vin. za nadrobno prodajo podražilo. Vzrok temu je pomanjkanje surovega masla, katerega se silno veliko izvažava v Nemčijo.

— Dve bombi je nekdo vrigel v koncertno dvorano gimnazije v Tiflisu, ravno ko so učenci peli rusko cesarsko himno. V dvorani je nastala grozna zmešnjava. Pri tem je bilo ranjenih dvoje otrok.

— Zaprli so v Teheranu štiri Kavkazijce, kateri so baje krivi atentata na šaha. Zločinci so zbežali na svet kraj, kjer se že stoletja ni smelo prijati nobenega zločinca; policija jih je vkljub temu prijela navzlic odporu dervišev.

— Kuga razsaja v mestu San Francisco v Severni Ameriki. Doslej je bolnih 138, umrlo pa je 74 ljudi.

— Shod državne zveze avstrijskih društev hišnih posestnikov se vrši 25. in 26. aprila na Dunaju.

— Iz šale — resnica. Župnik König v Weissensteinu blizu Bolcana na Tirolskem se je preteklo nedeljo igral s puško. V šali je nameril puško na svojo deklo, a puška se je sprožila in krogla je ubila deklo, neko manjšo deklico pa težko ranila.

Društvene vesti.

— Gornje-grajsko učiteljsko društvo zboruje dne 8. marcija t. l. točno ob 11. uri dopoldne v Šmartnem ob Dreti. Na dnevnem redu so zelo važne točke, radi tega naj se vsak udeleži. Gostje dobrodošli. Glede kosila se je javiti takoj g. Burdjan-u, nadučitelju v Šmartnem ob Dreti.

Odbor.

— Podravska podružnica akad. fer. društva „Prosveta“ v Mariboru priredi dne 3. majnika t. l. v „Narodnem domu“ v Mariboru veselico z raznovrstnim sporedom.

— „Mariborski Sokol“ napravi v nedeljo, dne 8. marca 1908 pešizlet čez Št. Ilj-Plač-Ernovž in nazaj. Odhod iz Maribora ob 12. uri 55 minut popoldne z vlakom od južnega kolodvora do Št. Ilja, odtod naprej potem peš. Če bi pa bilo predpoldne vreme sumnivo, se snidejo izletniki isti dan ob 11. uri predpoldne v restavraciji „Narodnega doma“ v Mariboru, da takrat določijo, ali se pešizlet priredi ali ne. Prijatelji narave dobrodošli.

Na zdar!

Odbor.

— Na shodu „Izobraževalnega društva v Št. Petru v Sav. dolini“ izvolil se je zopet enoglasno predsednikom g. Franjo Štefančič, podpredsednik g. Miha Sedminek, tajnik g. Herman Vašel, blagajnik g. Filip Voh, mesto knjižničarja prevzel je obče spoštovani g. nadučitelj Klopčič. Odborniki: gđ. učiteljica Franica Tajnik, g. Anton Cvenkl, g. Franc Zohar in g. Anton Vrdev. Namestniki: g. Alojzij Voh in gđ. Olga Petrak. Pregledovalca: gg. Jernej Novak in Florijan Sedminek.

— Bralno društvo „Edinost“ v Središču priredi dne 8. marcija v šolskih prostorih gledališno igro „Rokovnjači“. Začetek ob 6. uri zvečer. — Vstopnina: Sedež 80 v, stojišče 40 v. K obilni udeležbi vabi odbor.

Igra se ponovi dne 15. marcija.

— Učiteljsko društvo v Ljutomeru prosi, da prinesejo p. n. udinje in udje s seboj Mohorjevo pesmarico II. Vadili se bosta števil. 50. in 72.

Naročajte in širite „Domovino“! „Domovina“ izhaja trikrat na teden in stane mesečno 1 K.

izkaz posredovalnice Slov. trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani in v Celju.

V službo se sprejmejo:
3 poslovodji za na deželo, 2 knjigovodja in korespondenta, 2 potnika, 1 kontrolist, 6 pomočnikov mešane stroke, 4 pomočniki specerijske stroke, 2 pomočnika železninarske stroke, 1 kontrolistinja, 3 prodajalke, 6 učencev.
Službo iščejo:
3 kontrolisti, 2 knjigovodja, — potnik, 18 pomočnikov mešane stroke, 6 pomočnikov specerijske stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 2 pomočnika železninarske stroke, 4 pomočniki modne in galant. stroke, 14 kontrolistinj, 6 blagajničark, 4 prodajalke.

Posredovalnica posluje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti mali odškodnini.

Dva učenca

sprejme Oroslav Dolenc, svečar in lektor v Ljubljani. 141 2-2

Službe išče

intelligenten, sodnijsko neomadeževan, trezen mož, star 27 let, zmožen slovensčine in nemščine v govoru in pisavi z lepo pisavo; vstopil ki kot začetnik v kako pisarno, h kakemu časopisu, ali kot sluga h kakemu zdravniku, prevzame pa tudi kako drugo primerno službo za skromno začetno plačo. — Prijazne ponudbe naj se pošiljajo na ime: 134 3-3

Josip Soič, p. Velenje (Wöllan)

Za neveste in ženine poročni prstani in druga ženitovanska darila.

Rafael Salmič

v „Narodnem domu“ v Celju

Velikanska zaloga ur, prstanov, uhanov, verižic i. t. d. Velika izber očal ter optičnih predmetov.

Velika delavnica za vsakovrstna popravila.

Vsakomur je na ogled stotine zahvalnih in priznalnih pisem. **Naročite cenike** katere razpošiljam zastonj in poštine prosto.

Točna postrežba! Nizke cene!

10 134

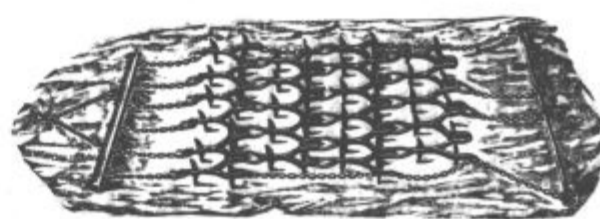
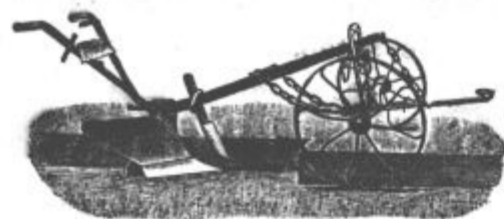

Traverze železo za vezi, najboljše vrste cement, cevi iz kamenščine, strešna lepenka in sploh vse stavbinske potrebščine.

Mrežnate ograje za vrtove in v razne svrhe, trnjeva žica.

Sesalke, vodovodne cevi in vse priprave za vodovodne naprave.

Plugji, brane, drevesne žage, škarje za trte, razno poljedeljsko orodje in najboljši stroji.

trgovina z železnino „MERKUR“ P. Majdič, Celje.

Šivalne stroje

in proti ognju in vlamu varne blagajne.

Še je čas za spomladno gnojenje z umetnim gnojem. Kdor rabi

Tomazevo žlindro,

naj gnoji tudi s

Kajnitom ali Kalijevo soljo.

Umetna gnojila vseh vrst, zajamčene kakovosti prodaja po najnižjih cenah in daje pojasnila ter pošilja poučne spise zastonj

V najem se da v Šoštanju hiša

z dvema sobama, drugimi potreb-
nimi prostori z vrtom in sadnim
drevjem vred. — Ponudbe na naslov:
V. Pulko, nadučitelj, Dobje,
pošta Planina. 161 1

Zahvala.

Podpisani se v ljudo g. dr. **Josip
Goričarju**, distriktnemu zdravniku
v Mozirju, ker je mojega sina, ki
je imel hudo nevarno prsno vnetje
kmalu z malimi stroški popolnoma
ozdravil, zahvaljujem in ga vsakemu
priporočam.

162 1 Spoštovanjem
Fr. Kocjanc, posestnik v Preseki.

Na prodaj je hosta

poceni in kmalu. Kdor potrebuje dosti in lepe
stolje za živino, jo lahko dobi blizu okrajne
ceste in vsake mitnine prosto. Naslov pod šifro
"hosta" 161 poste restante, Grize pri Celju.
169 3-1

Služkinjo

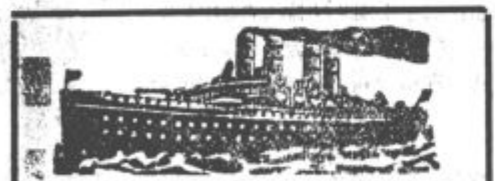
sprejme takoj rodbina, ki biva sedaj v večjem
mestu ter se preseli spomladi na imenitno
grajščino. Pogoji: znanje lepe slovenščine, iz-
kušnje v gospodinjstvu, priporočila od rodbin,
zdravje, srednja starost. Plača po dogovoru.
Ponudbe se naj pošljajo g. **F. KMETIČ**,
Gradec - Brockmannsgasse 118/III.
157 5-2

Salame fine ograke gl. 1.75; iz
gnjati zelo priljubljene
gl. 1.30, dunajske 88 kr. bolj fine gl. 1.15 za kilo
Gnjat 4 la Praga 1 gl. brez kosti 1.20
pleče brez kosti 95 kr. suho meso
88 kr. slanina 88 kr. glavina fina 50 kr. za kilo.
— Fine kranjske **klobase**, vel. ena 90 kr.
Slivovka brinjevo, gl. 1.20
liter pošilja s poštanim
povzetjem od 5 kil naprej. 8 5-2
Janko Ev. Sirc v Kranju.
Ustanovljena leta 1885. Mnogo priznanj o do-
poslanem blagu. — Kupujem pa vedno
brinjevo olje.

Trgovci! Krošnjari! Sejmarji!

Nedvomno najceneje kupujete pri
A. Grünspannu na Dunaju II.
Stephaniestr. 18;

tam so zmiraj naprodaj novosti v ga-
lanterijskem, Nürnbergskem in papirnem
blagu, največja zaloga dopisnic na
Dunaju. Najnovejša privlačna novost
je moja popolnoma urejena mapa za
pisalne potrebe. Cenik zastoj in
156 franko. 6-1

1-5
V Ameriko in Kanado
je najslabše in najbolj
gotovo potovanje s
Kunard-progo
Najbližji odhodi iz Trsta:
Ultonija 18. marca 1908, Slavo-
nija 31. marca 1908. Od Liver-
poola: Lusitanija (največji in
najkrasnejši parnik sveta) dne
7./3., 4./4., 25./4. in 16./5.
Mauretania dne 21./3., 11./4.,
12./5. in 23./5.
Pojasnila in vozni listki se dobe pri
Andreju Odlasku, Ljubljana
Staničkova ulica št. 25, poleg cerkve Sv. Jozefa.

Sprejemem 164 3-3

koncipijenta.

Prednost oni, ki ima tri-
letno prakso § 31 c. p. r.
Dr. Josip Vrečko,
odvetnik, Celje.

Perutninarji!

Palma ozdravi zanesljivo vsako pernató
žival. Pokazalo se je v minulem letu
kot sigurno sredstvo proti zavratici
(difteriji), kugi in proti marsikaterim
drugim nevarnim boleznim. Palma je
tudi ozdravilo sleherno, za črevesnim
nahodom in vnetjem bolno neodrasto
in odraslo perutnino, za katero bole-
znijo bi bila sicer poginila vsa zalega.
Palma je obvarovalo vsako pernató
žival boleznij. Oskrbite si Palma z
navodilom za 1 K neprilepljenih poštnih
znamk (po nakaznici 6 v. več!) poštnine
prosto: **I. E. Weixl**, klajni preparati,
Maribor, Zofijin trg 3. 140 3-2

Mala gostilna v Gradcu

s koncesijo, lepim sadnim in sočivnim
vrtom, lepim vrtom in saletnom za
goste, pokritim kegljiščem, na tram-
vajni progi zraven več tovarnic se
zaradi obiteljskih zadev za ceno od
15.000 gl. proda. Pripravna posebno
za posestnike vinogradov, vinotrčce, pa
tudi za početnike. Vknjiženih 8000
lahko ostane, naplača 10.000 K, ostanek
po dogovoru. — Poizvedbe pri g. **M.
Neumüller**, tovarniški uradnik v
148 Gradcu, Moserhofgasse 19. 3-3

Trgovci!
Proda se skoro še novih
dvoje vrat, pet
velikih izložbenih oken, vse z
železnimi rolo in z brušenimi
šipami in ena steklena sobna
vrata po zelo nizki ceni.
Vse natančneje se izve
v trgovini 105
R. STERMECKI, Celje.

Suhe gobe, brusnice,
maline, želod, jabolke,
hruške, fižol, sploh vse
deželne pridelke kupi

Anton Kolenc,
trgovec v Celju
Narodni dom in graška cesta.

Zdrave delavke SUKNA

od 16. do 35. leta se sprejmejo
k trajajočem, lahkem in dobro
plačanem delu v tovarni
v Gradcu - Moserhofgasse 50-54.
158 4-2

in modno blago
za obleke pri-
poročila firma
R. Kocijan
tovarnica za sukno
v Humpolcu
na Češkem.

Tvorniške cene. { Vzorci franko.

Naznanilo.

hiša v Gaberji pri Celju v bližini velike to-
varne se takoj proda. V hiši je mala dobro
155 upeljana trgovina, več pove 3-2
FRANC GRILEC, v Gaberju šte. 96.

Zahvala.

Povodom žalostne izgube našega preljubega soproga in očeta,
gospoda

Karola Beuca

se usojamo tem potom izrehati najiskrenejšo zahvalo častitima du-
hovnikom, pevcem in vsem ki so predragega rajnega spremili k
zadnjemu počitku. Posebno se zahvaljujemo g. Ostržu in g. Stritarju
za voditeljstvo petja.

Sv. Vid pri Grobelnem, dne 3. sušca 1908. 160 1

Žalujoča soproga in sinova.

Temeljito trgovsko izvežban

mladenič

23-26 let star, neoženjen, zmožen nemščine in slo-
venščine v besedi in pisanju, se sprejme v večjo
tvornico. — Natančne ponudbe s fotografijo in
prepisi spričeval se naj pošljejo pod naslov

Haasenstein in Vogler A. G. Dunaj I.
164 2-1

Filip Neusteinove

sladke čistilne kroglice (Neusteinove Eliza-
betine kroglice).

Te kroglice nimajo v sebi nobene škodljive tvarine in so v vsakem oziru boljše
ko vsi enaki preparati. Z največjim uspehom se rabijo pri boleznih v trebuhu, čistijo kri,
niso nobeno zdravilo, pa boljše in čisto neškodljive, da se lahko rabijo pri 15 7-3

zapretju

v črevesih, gotovem viru največ bolezni. Ker so sladke, jih imajo radi zlasti otroci.
Škatlja s 15 kroglicami stane 20 vinarjev; zavitek z 8 škatljami, s 120 krog-
licami stane samo 2 K; kdor pošlje znesek 2.45 K naprej dobi še povrh zastoj
zavitek z 8 škatljami.

Svarilo! Pred ponarejanjem svarimo! Zahtevajte Filip Neusteinove
čistilne kroglice, ki so samo tedaj prave, ako nosi vsaka
škatlja in navodilo našo protokollirano varstveno znamko v črno-rdečem
tisku „Heil Leopold“ in podpis Filip Neustein, lekarna. Naši po
trgovskem sodišču zavarovani zavitki morajo nositi našo tvrdo.

Filip Neusteinova lekarna „k svetemu Leopoldu“
Dunaj I. Plankengasse 6. Zaloga v Celju: Lekarna Rauscher.

„Posojilnica v Brežicah“

149 3-3 razpiše s tem

službo tajnika

z letno plačo 2000 K. — Prošnje je vložiti do 20. marca,
službo nastopiti pa najkasneje 15. aprila 1908.

Posojilniškega knjigovodstva in gospodarstva večji
prošniki imajo prednost.

Ravnateljstvo.

Posojilnica na Vranskem

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

vabi svoje zadržnike na

redni občni zbor

dne 15. marca 1908 ob 3. uri popoldne v zadržno pisarno
hiš. št. 82 na Vranskem.

SPORED:

1. Poslovno poročilo načelstva. — 2. Potrjenje računa za leto 1907.
3. Razdelitev čistega dobička. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Nasveti.

165 1

Načelstvo.

Dabilo na

167 1

redni občni zbor

„Posojilnice v Framu

registrovane zadruga z neomejeno zavezo“

ki se bode vršil

v četrtek, 12. marca 1908, ob 3. uri popoldne v posojilnični
pisarni s sledečim sporedom:

1. Poročilo načelstva. — 2. Potrditev računskega zaključka za l. 1907.
3. Poročilo nadzorništva. — 4. Sklepanje o uporabi čistega dobička. —
5. Volitev načelstva in nadzorništva. — 6. Razni predlogi.

FRAM, dne 1. sušca 1908.

Načelstvo.

Zahvala in priporočilo banki „SLAVIJI“.

Podpisana se zahvaljujem banki „Slaviji“ in njenemu glavnemu zastopniku gosp. Ivanu Likarju v Celju, da mi je banka le po dobroti izplačala vso odškodnino, čeravno zavarovalnina na dan požara še ni bila plačana.

Neža Žohar po domače „Mihaček“
posestnica na Teharjih.

168 1

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.

135 26-5

Milan Hočevar — Celje

Glavni trg št. 10

Priporoča popolnoma sveža in kaljiva deteljna, travina, runkelnova, svinjske salate, korenjevega in vrtna semena. Rafija za vezanje trte, galico, žveplo, bartelnovo klajno apno, kakor tudi vse vrste cerkvenih sveč, kadilo, oljčno olje in vse drugo v mojo stroko spadajoče blago.

16 47-9

Pazite

letos pri kupovanju oblek in drugega manufakturnega blaga na trgovsko hišo **R. Stermecki, Celje**, v kateri se mora zaradi prezidavanja trgovine velikanska zaloga novo došlega spomladanskega in letnega blaga popolnoma odprodati. —

Cene čudovito nizke. Vzorci proti vrnitvi na vse strani franko in zastoj.

IVAN RAVNIKAR, CELJE

priporoča svojo dobro založeno zalogo špecerijekega blaga, suhih in oljnatih barv, firneža, karboleja, ter vseh vrst lakov. Kupuje in prodaja deželne pridelke. Zaloga najfinejšega čaja, ruma, 5 zdravilnega konjaka in zdravilnega vina vseh vrst. 10-8 Vsako konkurenco vzdržajočo kavo, surovo, kakor dvakrat na teden sveže žgano. — Za postni čas priporočam zlasti sveži sir, sardine, ruse in morske postrve na olju in na sveže, suho in namočeno polenovko (Stockfisch).

Za spomlad imam v zalogi razno vrtno in poljsko semanje preiskano od c. kr. kmetijske družbe. — Poštna naročila se točno izvrše.

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KYEDER žalec v Savinski dolini, Stajersko.

18 130-23

Nova vinska postava

v obliki plakata dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Vozičke

za otroke, korbe in kovčege za potovanje, taške za v roko, galice, dežnike in galošne, priporoča

P. Kostič v Celju.

ADAM

Rastlinski liker „ADAM“ sladki in grenki je vreden svoje izredne izborne kakovosti nedvomno na vrhunou vseh izdelkov te vrste.

Rastlinski liker „ADAM“ predstavlja istinito nastavek iz 20 različnih vrst najzdravljivejših rastlin in korenin ter se vreden svoje fine kakovosti ne sme primerjati s podobnimi izdelki, napravljenimi iz esence.

Edini izdelovatelj: F. S. LUKAS v Celju.
Rastlinska destilacija „ADAM“.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po štiri odstotke ter pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Gornji grad, Sevnica, Šmarje, Šoštanj in Vrnsko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 280.000 K. Zato razdeli znatne svote v občekoristne in dobrodelne namene za gori navedene okraje. Dosedaj jo dovolila za dijaške ustanove 30.000 K, za vodovodne naprave 10.000 K, za napravo potov 1500 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole 2.400 K, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad 2.000 K, skupno tedaj nad 45.000 K.

Slovenci, poslužajte se

južnoštajerske hranilnice pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih, **južnoštajersko hranilnico.** da se naloži denar za mladoletne in varovance izključno le v

79 48-6

POSOJILNICA V CELJU

v lastni hiši
Narodni dom

POSOJILNICA uraduje vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne razun nedelje in praznikov.

POSOJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4100 združnikov, kateri imajo vsega nad 88.000 K vplačanih deležev ter ima sedaj nad 6½ milijona kron hranilnih
::: vlog in nad :::
330.000 kron
::: rezervnega zaklada. :::

Hranilne vloge sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruga ter jih obrestuje po
4½%

::: posojilnica plačuje :::
rentni davek
sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osobni ali hipotekarni kredit proti 5½% in 5% obrestovanju.
80 48-6

Za spomladanske obleke volneno blago najnovejših vrst, moderno sukno v vseh kakovostih, perilno blago: satin, batist, cefir itd., itd., vse po najnižjih cenah priporoča Karol Vanič, Celje, Narodni dom.